

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**

БНБ - 193957 / 22.12.2025

УТВЪРЖДАВАМ:

ПЕТЪР ЧОБАНОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ, РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЯ

**ЗА РЕДА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ, ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И ЗА
ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ЛИЦАТА ПО ЧЛ. 56, АЛ. 1
И АЛ. 2 ОТ ЗАКОНА ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ
ЦЕНТРАЛНИЯ КРЕДИТЕН РЕГИСТЪР**

София, 2025 г.

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Целта на настоящите „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на институциите и лицата по чл. 56, ал. 1 и ал. 2 от Закона за кредитните институции от Централния кредитен регистър“ (Указанията) е да се регламентират процесите за администриране, включване, режим на зареждане на данни, управление на достъпа на длъжностните лица и изключване от Централния кредитен регистър (ЦКР) на банки, финансови институции, платежни институции, дружества за електронни пари, на доставчици на услуги за колективно финансиране, както и на купувачите на кредити по чл. 7 от Закон за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити (ЗЛОККК) и лицата, обслужващи кредити, лицензирани по чл. 9 от ЗЛОККК, наричани по-долу отчетни единици.

(2) В ЦКР, на основание чл. 56, ал. 1 и ал. 2 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) и на чл. 4, ал. 1 и чл. 6, ал. 1-3 от Наредба № 22 за ЦКР на Българската народна банка (БНБ), задължително се включват:

1. банките и клоновете на чуждестранни банки, извършващи дейност на територията на страната (Банките);

2. финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ, извършващи дейности по чл. 2, ал. 2, т. 6, 7 или 12, или по чл. 3, ал. 1, т. 3 от ЗКИ, с изключение на чуждестранните финансови институции, които извършват директно дейност на територията на Република България;

3. платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускващи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС);

4. доставчиците на услуги за колективно финансиране, с изключение на чуждестранните доставчици, които извършват директно дейност на територията на Република България;

5. купувачите на кредити по чл. 7 от ЗЛОККК, които придобиват вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитни институции.

6. лицата, обслужващи кредити, лицензирани по чл. 9 от ЗЛОККК.

7. други лица, които са посочени в съответен закон.

(3) Банките подават документи за включване в ЦКР след получаване на лиценз по реда на чл. 13 от ЗКИ и в срок до три месеца от датата на вписване в публичния регистър на лицензираните банки и клонове на чуждестранни банки в Република България.

(4) Финансовите институции (ФИ) подават документи за включване в ЦКР в срок до три месеца от датата на вписване в публичния регистър на финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ, а платежните институции (ПИ) и дружествата за електронни пари (ДЕП) в срок до три месеца от датата на подаване на писмено уведомление в БНБ по реда на чл. 21, ал. 2 и чл. 42, ал. 2 от ЗПУПС.

(5) Доставчиците на услуги за колективно финансиране (ДУКФ) подават документи за включване в ЦКР в срок до три месеца от издаването на лиценз за предоставяне на услуги за колективно финансиране от компетентния орган по реда на чл. 8, ал. 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК).

(6) Купувачите на кредити (КК) по чл. 1, ал. 2, т. 5 подават документи за включване в ЦКР в срок до три месеца от датата на сключване на договор по чл. 31, ал. 1 от ЗЛОККК;

(7) Лицата, обслужващи кредити (ЛОК) по чл. 1, ал. 2, т. 6 подават документи за включване в ЦКР в срок до три месеца от датата на вписване в регистъра по чл. 15 от ЗЛОККК.

(8) Лицата по чл. 1, ал. 2, т. 7 подават документи за включване в ЦКР в срок, посочен в съответния закон.

(9) Функционирането, подаването и получаването на информация от ЦКР се определят с Наредба № 22 за ЦКР. Техническите и методологическите изисквания относно подаваната и получаваната информация са описани в *„Указанията за подаване и получаване на информация от Централния кредитен регистър на БНБ“*, публикувани на интернет страницата на БНБ.

Раздел II

АДМИНИСТРИРАНЕ НА ЦКР

Чл. 2. (1) ЦКР е част от организирана и поддържана от БНБ Интегрирана информационна система (ИИС).

(2) Достъпът на отчетните единици до ЦКР се осъществява от длъжностни лица посредством квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), издадено от регистриран доставчик на удостоверителни услуги по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. КУКЕП следва да съдържа единен граждански номер (ЕГН) на съответното длъжностно лице, определено по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ.

(3) Право на достъп до ЦКР имат лицата, които управляват и представляват отчетната единица или оправомощени от тях длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение при спазване на задължение за опазване на тайната на получената информация, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ.

Чл. 3. (1) Длъжностните лица, определени по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ от отчетната единица с достъп до подаване и получаване на информация за целите на ЦКР се посочват в предоставен от отчетната единица *„Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“* (Приложение № 2) към настоящите Указания.

Контролът върху длъжностните лица се осъществява от отчетните единици в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 6 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до ЦКР, съгласно чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. При промяна на

длъжностно лице в ИИС за целите на ЦКР отчетната единица подава своевременно до БНБ „Регистрационен формуляр при промяна на длъжностно лице в ЦКР“ (Приложение № 4) към настоящите Указания.

(2) Институциите и лицата по чл. 4, ал. 1 от Наредба № 22 на БНБ подават входни данни за ЦКР съгласно *Указания за подаване и получаване на информация от Централния кредитен регистър*. В ИИС на БНБ се извършва контрол на подадената информация (формален, логически и за цялостност), като длъжностните лица имат възможност да следят резултатите от него. Корекции на входни данни могат да се подават многократно.

Чл. 4. (1) В ИИС за целите на ЦКР се осигурява възможност за получаване на информация както следва;

1. Справка за кредитна задлъжнялост на едно лице (екранна форма в pdf формат);
2. Справка за кредитна задлъжнялост на едно лице чрез технология за автоматично подаване на заявка и получаване на информация за кредитна задлъжнялост на кредитополучател (автоматичен интерфейс) в JSON формат;
3. Справка за брой проверки, направени за едно лице чрез достъп по електронен път до ЦКР.
4. Електронна фактура за извършени справки от ЦКР;
5. Други справки, при наличие на правно основание.

(2) За справки от ЦКР отчетните единици заплащат такси съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, определени по методика, посочена в приложение към наредбата. БНБ издава електронни фактури до 5-то число на месеца за извършените справки от ЦКР за предходния месец.

(3) Дължимите суми по издадени фактури по ал. 3 на институциите и лицата по чл. 1, ал. 2, т. 1-6 се заплащат по банков път в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Сметката на БНБ, по която се превеждат сумите е:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

IBAN: BG83BNBG96611100066141

BIC: BNBGBGSF

(4) БНБ събира служебно от сметките за сетълмент на Банките при БНБ дължимите суми по фактурите за извършените справки от ЦКР от банките.

(5) Българската народна банка преустановява достъпа до ЦКР за извършване на справки за кредитна задлъжнялост на институциите и лицата по чл. 4, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР, които не са заплатили фактура в срока по ал. 4, до заплащане на дължимата сума и на такса за възстановяване на достъпа до ЦКР, съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, публикувана на интернет страницата на БНБ.

Раздел III

РЕД ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА НОВА ОТЧЕТНА ЕДИНИЦА В ЦКР

Чл. 5. (1) Съгласно чл. 6, ал. 1-3 от Наредба № 22 за ЦКР, отчетните единици със седалище в Република България подготвят и предоставят следните документи за включване в ЦКР:

1. Заявление за включване в ЦКР по образец, по реда на чл. 6, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 1*) към настоящите Указания;
2. Регистрационен формуляр за включване в ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 2, т. 4 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 2*) към настоящите Указания;
3. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 2, т. 3 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 3*) към настоящите Указания;
4. Документ за платена такса, съгласно тарифата по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, с изключение на случаите, в които таксата е платена чрез физически и/или виртуални ПОС устройства на БНБ (плащане по електронен път);

5. Вътрешни правила за работа с ЦКР по чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) Структурата на Вътрешните правила следва да бъде:

1. „*Уводна част - общи положения*“, включва следните минимални изисквания:

- а) цел на правилата в съответствие с чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР;
- б) кратко описание на организационната структура на отчетната единица, в т.ч. при наличие на обособени структурни звена (отдели, дирекции и други);
- в) описание на дейностите, които извършва отчетната единица, като финансовите институции следва да посочват декларираните от тях дейности вписани в публичния регистър на БНБ по За от ЗКИ.

2. „*Правила за администриране на длъжностни лица от отчетната единица за целите на ЦКР*“, включва следните минимални изисквания:

а) ред за оправомощаване на длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение от отчетната единица с право на достъп (пряк или непряк) до информация от ЦКР по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, в т.ч. посочване на документ (напр. заповед, решение) за оправомощаване на длъжностните лица от управляващите и представляващите институцията, при спазване на задължение за опазване на тайната на получената информация;

б) регламентиране на права и задължения на длъжностните лица от отчетната единица при работа с ЦКР, в съответствие с раздел II. „*Администриране на ЦКР*“ от настоящите Указания;

в) регламентиране изискването на чл. 15 от настоящите Указания за осъществяване на контрол веднъж годишно от отчетната единица върху активните длъжностни лица с право на пряк достъп до получаване на информация от ЦКР.

3. „Ред и процедури за подаване по електронен път на информация в ЦКР“, включва следните минимални изисквания:

а) регламентиране сроковете за подаване на информация в ЦКР, съгласно чл. 10 от Наредба № 22 за ЦКР, както и на задълженията по чл. 17, ал. 2 и 3 от Наредба № 22 за ЦКР;

б) описание на мерки и процедури за контрол на верността на информацията, която се подава към ЦКР, посочване на длъжност/и на лица, които ще осъществяват контрол върху изпълнението на тези мерки. Контролът на верността на информацията следва да бъде осъществяван посредством създаване на вътрешни механизми, които могат да бъдат обезпечени с верификация на данните със счетоводната система и други регистри, които отчетната единица поддържа, в съответствие с вътрешните ѝ процедури, политики и практики. Процедурата трябва да включва и задълженията на регистрираните длъжностни лица в ИИС при подаване на данни за целите на ЦКР, както и действията, които се предприемат при установяване на несъответствия;

в) описание на процедура във връзка с постъпили заявления от клиенти на съответната отчетна единица при некоректно подадена информация към ЦКР в съответствие с чл. 17 и чл. 24 от Наредба № 22 за ЦКР.

4. „Ред и процедури за получаване по електронен път на информация от ЦКР“, включва следните минимални изисквания:

а) регламентиране изискванията на чл. 19, ал. 1 и ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР относно заплащането на такси за направени справки за кредитна задължнялост от отчетената единица;

б) правата и задълженията на длъжностните лица по трудово или служебно правоотношение от отчетната единица, които подават/получават/ ползват информация от и към ЦКР, във връзка с опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, съгласно чл. 19, ал. 4-5 от Наредба № 22 за ЦКР, които да бъдат обвързани с подписване на декларация. Образецът на декларация следва да бъде неразделна част от правилата, като възпроизвежда задълженията по чл. 19, ал. 4-5 от Наредбата, както и да указва действията, които ще се предприемат от дружеството в случай на неспазване на декларираните обстоятелства, както и на задълженията за опазване на тайната на получената информация и в случаите, когато отношенията на декларатора с дружеството са прекратени;

в) ред за създаването, воденето и поддържането на специален регистър от отчетната единица съгласно чл. 56, ал. 14 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, в който да се регистрират данните за извършваните проверки в ЦКР, в съответствие с изискванията на чл. 10 от настоящите Указания.

5. „Мерки за съхранение на данните, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ЦКР“, включва следните минимални изисквания:

а) описание на мерки (технически, физически и организационни) при използване, съхранение и защита на информацията, относно нейната поверителност;

б) описание на процедура за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до данни в ЦКР и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията на чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. Процедурата е необходимо да гарантира регламентиран достъп до ЦКР и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост, като включва и начин, периодичност, механизми за осъществяване на контрол по спазване на въведеният ред от отчетната единица за:

- оправомощаване на длъжностните лица от отчетната единица с право на достъп (пряк или непряк) до информация от ЦКР, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР;

- предоставяне и отнемане на достъпи на длъжностните лица от отчетната единица до ЦКР в съответствие с настоящите Указания и вътрешни правила на отчетната единица, в т.ч. по чл. 56, ал. 13 от ЗКИ;

- водене на специален регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ за извършените проверки в ЦКР.

Процедурата следва да бъде част от *вътрешни правила за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до информация от ЦКР* и да препраща към тях, които отчетната единица приема и прилага на основание чл. 25, ал. 6 от Наредба № 22 за ЦКР, респективно на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, както и да се посочи номер и дата на документ (протокол, решение, заповед) за тяхното приемане.

в) вътрешен ред за установяване и сигнализиране на рисковете при нерегламентирано получаване и/или ползване на информацията от ЦКР, в т.ч. определяне нива на отговорности, действия, които се предприемат при установяване на нарушения и своевременно уведомяване на БНБ;

г) посочване на длъжност/и на лице/а за осъществяване на контрол по изпълнението на въведените от отчетната единица мерки и процедури за съхранение, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ЦКР.

6. „Мерки за защита на лични данни“ - в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна Директива 95/46/ЕО. включва следните минимални изисквания:

а) описание на технически и организационни мерки за гарантиране на сигурността на обработваните лични данни, в т.ч. по отношение на длъжностните лица с право на достъп до

ЦКР, чиито дейности са свързани с обработване на лични данни. Длъжностните лица от отчетната единица, които имат достъп до лични данни е необходимо да подписват декларация за защита на личните данни съгласно *Регламент (ЕС) 2016/679*, която трябва да бъде част от създадена вътрешна процедура на всяка отчетна единица. Образецът на декларация за защита на личните данни следва да бъде неразделна част от правилата;

б) при установяване на нерегламентирано получаване и/или ползване на информация от ЦКР отчетната единица е длъжна своевременно да уведоми БНБ, включително в кои случаи за нарушението е извършено уведомяване на надзорния орган по защита на личните данни.

7. „*Заключителни разпоредби*“ - регламентиране на изисквания в съответствие с чл. 7, ал. 3 и чл. 25, ал. 4 на Наредба № 22 за ЦКР, посочване на документ (например протокол, заповед, решение), с който правилата са приети. Посоченият документ следва да бъде неразделна част от правилата.

(3) Документите по ал. 1 се подписват, подпечатват от лицата, които управляват или представляват институциите, или от упълномощени от тях лица и се предоставят в сроковете, посочени в чл. 6, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I", всеки работен ден от 8:30 до 15:45 ч. или чрез доставчик на пощенски услуги на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I", до подуправителя, ръководещ управление „Банково“. Документите могат да бъдат подписани и с квалифициран електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (ЗЕДЕУУ) и изпратени на ел. поща: Registers_directorate@bnbank.org.

Документите се предоставят в оригинал или в заверен от заявителя препис със заверка „вярно с оригинала“ на всяка страница и с посочване на име и подпис на лицето, извършило заверката. При поискване от БНБ заявителят е длъжен да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него.

Документите на чужд език, представени по реда на Наредба № 22 за ЦКР се придружават с превод на български език.

(4) Ако заявителят не предостави всички необходими документи по ал. 1 или предоставените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация, БНБ писмено уведомява заявителя за това, като изпраща писмо, съдържащо указания за коригиране на несъответствията. В този случай заявителят подава документи, съобразени с препоръките на БНБ.

(5) Когато заявителят представи всички документи по ал. 1, включването на отчетната единица за подаване и получаване на информация за целите на ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление "Банково", в която се посочва начална дата за включване. Заповедта се изпраща с придружително писмо до отчетната единица.

Чл. 6. На основание издадена заповед на подуправителя, ръководещ управление "Банково", администраторите от БНБ дават право на отчетната единица в ИИС за подаване на информация за целите на ЦКР.

Чл. 7. (1) Съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 22 за ЦКР в срок до 30 дни от датата на включване на отчетната единица е необходимо да направи първоначално зареждане на данни, съгласно *„Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в Централния кредитен регистър“ (Приложение № 3)* към настоящите Указания и в съответствие с *Указания за подаване и получаване на информация от Централния кредитен регистър*. За целта се зареждат данни за активните кредитополучатели от отчетната единица и данни за активните кредитни договори, включително и за лицата, съдлъжници и/или поръчители по кредити, т.е. всички активни кредити и кредитополучатели, към момента на изготвяне и зареждане на данните.

(2) Когато отчетната единица не е започнала да осъществява дейност към датата на включване в ЦКР, първоначалното зареждане на данни в Централния кредитен регистър се извършва в нормативно установения срок за започване на дейност съгласно издадения лиценз или разрешение за регистрация.

(3) След успешното зареждане на първоначалните входни данни от отчетната единица, администраторите от БНБ дават право на отчетната единица в ИИС за получаване на информация за целите на ЦКР.

(4) Контролът върху длъжностните лица от отчетната единица с право на достъп до информация за целите на ЦКР се осъществява в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 6 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до системата, защита на получената информация и основанийето за извършените проверки за кредитна задлъжнялост посочено в специалните регистри по реда на чл. 10 от настоящите Указания на съответната отчетна единица.

Чл. 8. Отчетните единици имат възможност, по тяхна преценка, да ползват функционалността на системата за автоматично подаване на заявка и получаване на справка за кредитна задлъжнялост на едно лице в JSON формат (автоматичен интерфейс).

Чл. 9. Всички длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение оправомощени от отчетната единица по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ да подават/получават/ползват информация от ЦКР, както и управляващите и представляващите отчетната единица, следва да подпишат декларация за опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, в съответствие с чл. 19, ал. 4-5 от Наредба № 22 за ЦКР. Декларациите се съхраняват при отчетните единици.

Чл. 10. (1) Всяка отчетна единица следва да включва информация в специалния регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ, която да съдържа данни за номер и дата на служебен документ, който е основание и повод за извършената справка в ЦКР, дата на извършената проверка в ЦКР, идентификационни данни, които недвусмислено идентифицират физическото и/или юридическото лице, за които се правят проверките в ЦКР, служебно основание, персонална идентификация на длъжностното лице разпоредило/отправило запитването, потребителско име на длъжностното лице извършило проверката в ЦКР.

(2) В случаите, при които служебните документи нямат деловоден номер, организацията на извършваните проверки и посочването на номер на документ е необходимо да се основават на създаден вътрешен ред в съответната отчетна единица.

(3) Служебното основание (например проверка във връзка с постъпило искане за нов кредит и др.), въз основа на което е извършена справката, следва да бъде в съответствие с номенклатура *„Основания за извършване на справки от Централния кредитен регистър“* (Приложение № 5) към настоящите Указания. Всяка отчетна единица може да допълва водения от нея специален регистър с други данни и информация за осъществяване на по-ефективен контрол на длъжностните лица с право на достъп до ЦКР.

(4) Воденето на специалния регистър се основава на създадения вътрешен ред в отчетната единица и информацията в него е необходимо да съответства на въведените в ЦКР данни за конкретна проверка, като записите в него се съхраняват пет години от датата на направената проверка.

Раздел IV

РЕЖИМ НА ЗАРЕЖДАНЕ НА ДАННИ В ЦКР ОТ ОТЧЕТНИТЕ ЕДИНИЦИ

Чл. 11. (1) Съгласно изискванията на Наредба № 22 за ЦКР, отчетните единици имат следните задължения:

1. При сключване на нов договор за кредит или при изменение на вече сключен договор за кредит, подават информация към Централния кредитен регистър в срок до 2 работни дни, считано от датата на сключване на договора или изменението (чл. 10, ал. 2 от Наредба № 22 за ЦКР) - текуща входна информация, в съответствие с *Указания за подаване и получаване на информация от Централния кредитен регистър*.

2. Отчетните единици подават в Централния кредитен регистър ежемесечно до 15-то число на месеца, следващ отчетния, информация за състоянието по всички активни кредити на техни клиенти към последната дата на отчетния месец. Когато 15-то число е почивен ден, месечната информация се подава на първия работен ден след 15-то число. Отчетните единици подават в същия срок и информация за извършените корекции по кредити на техни клиенти за

предходни отчетни периоди (чл. 10, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР) - месечна входна информация в съответствие с *Указания за подаване и получаване на информация от Централния кредитен регистър*.

(2) С месечната информация отчетните единици подават кредитите за закриване.

(3) Отчетната единица може да подаде месечна информация към текущия отчетен период, само ако е подала месечните си данни към предходния отчетен период.

(4) Отчетната единица следва да подаде първите си месечни данни към отчетния месец, през който е заредила първоначални текущи данни.

Например, ако отчетната единица е включена в ЦКР през месец март и зареди първоначална информация през месец април, тя следва да подаде месечни данни към 30 април, т.е. до 15 май.

(5) Всяка отчетна единица, която не е подала първоначални данни по реда на чл. 7, ал. 1 или в срок 6 месеца от вписване в *Регистъра на финансовите институции по чл. 3а от ЗКИ* не започне да извършва дейността, за която е регистрирана при БНБ, както и в случай че не подава текущи/месечни данни към ЦКР в нормативно установените срокове е необходимо да уведоми писмено подуправителя, ръководещ управление „Банково“ за причините.

(6) В случаите по ал. 5, управление „Банково“ уведомява управление „Банков надзор“.

Раздел V

УПРАВЛЕНИЕ НА ДОСТЪПА НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА ОТ ОТЧЕТНИТЕ ЕДИНИЦИ ДО ЦКР

Чл. 12. (1) Ако отчетна единица не зареди месечната си информация в указаните в раздел IV, чл. 11 ал. 1, т. 2 срокове или подава информация, която не отговаря на нормативните изисквания, БНБ преустановява достъпа ѝ съгласно чл. 26, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) В първия работен ден от месеца, следващ месеца на крайната дата за заплащане на фактура, БНБ преустановява достъпа на институциите или лицата по чл. 4, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР за получаване на информация от ЦКР, които не са заплатили фактурата в срока по чл. 4, ал. 3, до заплащане на дължимата сума и на такса за възстановяване на достъпа, съгласно тарифа по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР.

(3) Ако отчетна единица не подава текущи/месечни данни за кредитна задлъжнялост в ИИС за целите на Централния кредитен регистър в срок до 3 месеца, считано от датата на последно подадената информация по чл. 10, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, БНБ преустановява достъпа ѝ до Централния кредитен регистър за извършване на справки за кредитна задлъжнялост на клиентите до подаване на съответната информация.

Чл. 13. Ако отчетна единица не зареди месечната си информация в указаните в Наредба № 22 за ЦКР срокове, тя не получава месечните файлове с обобщена информация за общата кредитна задлъжнялост на кредитополучателите си.

Чл. 14. При промяна на длъжностно лице от отчетната единица в ИИС за подаване и получаване на информация за целите на ЦКР в т.ч. с право на достъп (преглед, изтегляне и печат) до електронни фактури от ЦКР, отчетната единица попълва и подава своевременно до БНБ *„Регистрационен формуляр при промяна на длъжностно лице в ЦКР“ (Приложение № 4)* към настоящите Указания.

Чл. 15. Веднъж годишно, в периода 01.04. - 15.04. отчетната единица осъществява контрол върху регистрираните активни длъжностни лица с право на пряк достъп до получаване на информация от ЦКР.

Чл. 16. При извършване на преобразуване по реда Търговския закон, заличаване на дейност и други промени, всяка отчетна единица е длъжна да уведоми писмено БНБ в 15-дневен срок от промяната, съгласно чл. 7, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР. Уведомлението следва да бъде адресирано до подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

Чл. 17. В случаите по чл. 16, администратор от БНБ може да преустанови достъпът до услугите на всички длъжностни лица от отчетната единица за получаване на информация за целите на ЦКР до издаване на заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ за нейното изключване от ЦКР по чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР.

Чл. 18. Всички документи, които се представят от отчетните единици в БНБ, да имат изходящ номер и дата на институцията. Те се подписват от управляващите и представляващите лица или от упълномощени от тях лица и се подпечатват. Документите могат да бъдат подписани от управляващите и представляващите лица или от упълномощени от тях лица с квалифициран електронен подпис съгласно ЗЕДЕУУ.

Раздел VI

ИЗКЛЮЧВАНЕ НА ОТЧЕТНА ЕДИНИЦА ОТ ЦКР

Чл. 19. Съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР, изключване на отчетни единици от ЦКР се извършва в следните случаи:

1. при заличаване на банка или клон на чуждестранна банка от Търговския регистър;
2. при заличаване на регистрация на финансова институция на основание чл. 9 от Наредба № 26 на БНБ за финансовите институции;
3. при отнемане или обезсилване на издадения лиценз на платежна институция или на дружество за електронни пари по реда на ЗПУПС, както и в случаите, когато платежна институция или дружество за електронни пари не извършва дейност по чл. 21 от ЗПУПС за повече от 12 месеца или при прекратяване на дейността в резултат на преобразуване;

4. при отнемане на лиценз на доставчик на услуги за колективно финансиране от компетентния орган по чл. 8, ал. 3 от ЗППЦК;

5. при отнемане на лиценз на лице, обслужващо кредити, по реда на чл. 14 от ЗЛОККК;

6. при прехвърляне от купувач на кредити по чл. 7 от ЗЛОККК на всички придобити от него вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитни институции на друг купувач на кредити.

Чл. 20. (1) Банка в несъстоятелност или ликвидация, както и банка с отнет или обезсилен лиценз има ограничен достъп до информацията от ЦКР съгласно чл. 8, ал. 2 и чл. 18, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР. Длъжностните лица от тези банки могат да проверяват само клиенти, които имат сключен договор за кредит с банката и съответно са подадени като лица по кредитни договори в ЦКР. Тези банки могат да проверяват само своите клиенти, които са подадени в ЦКР.

(2) Банка със седалище в Република България, обявена в несъстоятелност или ликвидация подава информация към ЦКР по реда на Наредба № 22 за ЦКР до датата на решението на съда за заличаването ѝ от Търговския регистър.

(3) При преобразуване на банка по реда на ЗКИ, както и при преобразуване на платежна институция или на дружество за електронни пари по чл. 16а от ЗПУПС, както и при преобразуване на финансова институция по реда на Търговския закон се подава информация към ЦКР до датата на завършване на процеса по прехвърляне на данни.

Чл. 21. При обявяване в несъстоятелност или ликвидация на банка или финансова институция със седалище в държава-членка или на банка със седалище в трета държава, осъществяващи дейност в Република България чрез клон, както и при решение за закриване на клон на банка или финансова институция със седалище в държава-членка или на банка със седалище в трета държава, информация в ЦКР се подава до заличаването ѝ от съответния публичен регистър в държавата, където е регистрирана, респективно до заличаването на клона.

Чл. 22. Изключване на отчетна единица от ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково” на БНБ, с определена в нея дата на изключване. Заповедта се изпраща с придружително писмо до отчетната единица.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. „Указанията за реда за включване, правила за работа и за изключване на институциите и лицата по чл. 56, ал. 1-2 от Закона за кредитните институции от Централния кредитен регистър“ се допълват, изменят и утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

§ 2. До 31.01.2026 г. информацията по чл. 11, ал. 1, т. 1 се подава в срок до 5 работни дни, а считано от 01 февруари 2026 г. в срок до 2 работни дни.

§ 3. Настоящите Указания са издадени от подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, на основание чл. 9, ал. 2 и § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 22 на БНБ от 16 юли 2009 г. за Централния кредитен регистър и влизат в сила от 01.01.2026 г.

Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване институциите по чл. 56, ал. 1 от Закона за кредитните институции от информационната система на Централния кредитен регистър, БНБ-161719/20.12.2024 г. се отменят със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, след окончателното преминаване на ЦКР в ИИС.

§ 4. Институциите и лицата по чл. 56, ал.2 от ЗКИ, участници в информационната система на ЦКР към 31.12.2025 г., се мигрират автоматично към ЦКР в Интегрираната информационна система на БНБ.

§ 5. Неразделна част от настоящите указания са следните Приложения:

1. Заявление за включване в ЦКР (*Приложение № 1*);
2. Регистрационен формуляр за включване в ЦКР (*Приложение № 2*);
3. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ЦКР (*Приложение № 3*);
4. Регистрационен формуляр при промяна на длъжностно лице в ЦКР (*Приложение № 4*);
5. Номенклатура „Основания за извършване на справки от ЦКР“ (*Приложение № 5*).